

Do ảnh hưởng của trào lưu thơ mới trong Văn Chương Pháp, nghệ thuật thơ mới đầy sáng tạo, chất chứa hồn thơ, phong phú đa dạng này đã thúc đẩy các mặt phong trào sáng tác thơ mới trong dân gian. Trong đó xuất hiện nhiều nhà thơ tên tuổi như Thơ Lưu, Xuân Diệu, Lưu Trọng Lư, Nguyễn Bình, Chế Lan Viên, Hàn Mặc Tử... Nghệ thuật thơ mới danh tiếng này đã thúc đẩy nền thi ca của dân tộc Việt bước vào nghệ thuật thơ mới đầy hoa thơm cỏ lạ...

Từ trước đến nay trên thi đàn nước Việt, có lẽ không có nhà thơ Việt Nam nào, sau khi khi mất đã để lại cho hậu thế bao nhiêu thơ đẹp ngấm ngấm người bạn nhà thơ Hàn Mặc Tử, vì qua cuộc sống quá ngắn ngủi của mình, nhà thơ tài hoa nghệ thuật bậc nhất này đã chỉ có một giờ phút duy nhất là làm thơ di sản và chia sẻ tình thơ cho mọi người. Bạn thơ là bạn đây nhà xuất bản Đông Nai tại Việt Nam đã viết: "Không ai nghi ngờ Hàn Mặc Tử là một thi nhân nổi bật trong Văn học Việt Nam giữa thế kỷ thơ mới xuất hiện. Cho đến nay không ai dám quên con người thuở thơ mới trẻ trung, mới trình độ, đã nghiêng mình kính cẩn trước anh linh Hàn Mặc Tử. Người ta cũng không đóng cửa nghệ thuật mà người đời đã nhớ xu hướng khác thơ người thi sĩ tài hoa nghệ thuật bậc nhất này!!"

Hàn Mặc Tử là một Nhà Thơ Công Giáo Đấng Tiên đã tiên phong đi tìm nguồn cảm hứng sáng tác trong nguồn mạch kho báu Thánh Kinh. Là một thi sĩ công giáo tài ba ông đã cảm nhận được những nét đẹp của tâm hồn, nhờ đó mới di sản hết sức hồn thơ trong sáng qua các vần thơ siêu thoát vượt lên trên Chân Thiên Mồ. Mặc dù thế gian gần đây, đã có rất nhiều văn sĩ, thi sĩ,

nhà phê bình văn học viết về Hàn Mặc Tử, nhà ông Võ Long Tê, một nhà văn học số công giáo đã có công đầu truy tìm và phôi bi&#n thơ Hàn Mặc Tử; nhà thơ Đ&#n Phan Ngọc đã viết tiếp đ&# hoàn thành Qu&#n Tiên H&#i c&#a Hàn Mặc Tử; linh mục Võ Tá Khanh, bút hi&#u Trắng Th&#p T&#, đã tìm c&#m h&#ng và đ&#a ti&#n trong m&#c kh&#i Kinh Thánh nh&# Hàn Mặc Tử, tuy nhiên trong đ&#p gi&# 60 năm (11 tháng 11, 2000 - 1940) ngày thi sĩ quá c&#, chúng tôi xin đ&#c bày tỏ nh&#ng tâm tình quý m&#n ng&#ng m&# trong bài viết: Tổng Niệm Nhà Thơ Công Giáo Hàn Mặc Tử.

Đ&# tránh nh&#ng ng&# nh&#n, chúng tôi xin th&#a đây không ph&#i là m&#t bài viết phê bình thơ Hàn Mặc Tử, nh&#ng ch&# là m&#t vài nét đan thanh về cu&#c đ&#i nhà thơ tài hoa cùng v&#i nh&#ng suy t&# cá nhân, xin đ&#c coi nh&# m&#t nén h&#ng kính viết ng m&#t thi sĩ không ch&# n&#i danh v&# s&# nghi&#p thi ca mà còn đ&#c nh&#c đ&#n qua nh&#ng m&#i tình dang đ&#. - Qua báo chí chúng tôi đ&#c bi&#t m&#t cu&#c h&#i th&#o l&#n v&# nhà thơ Hàn Mặc Tử cũng đ&#c đ&# ki&#n t&# ch&#c trong th&#i gian gần đây t&#i Bình Đ&#nh nhân ngày m&#t c&#a nhà thơ.

VÀI NÉT TI&#U S&# NHÀ TH&# CÔNG GIÁO HÀN M&#C T&#.

Ph&#m Xuân Tuy&#n, m&#t nhà s&#u kh&#o, đã c&#t công b&# ra trên 30 năm tr&#ng mi&#t mài trong cu&#c hành trình s&#u t&#m nh&#ng t&# li&#u chính xác nh&#t c&#a Hàn Mặc Tử. Là ng&#i th&# xã Phan Thi&#t, n&#i có l&#u Ông Hoàng n&#i ti&#ng mà nhà thơ đã s&#ng, n&#i có m&#i tình đ&#u lãng m&#ng trắng n&#c gi&#a nhà thơ v&#i nàng M&#ng C&#m, Ph&#m Xuân Tuy&#n đã góp nh&#t t&# ch&#ng ch&# R&#a T&#i, Thêm S&#c, b&#ng Ti&#u H&#c, h&# s&# nh&#p Tr&#i Phong Quy Hòa, nh&#ng bài th&#, nh&#ng hình &#nh, nh&#ng b&#n nh&#c, nghĩa là t&#t c&# nh&#ng t&# li&#u liên quan t&#i nhà thơ tài hoa y&#u m&#nh, đ&# hoàn thành m&#t tác ph&#m giá tr&# n&#i ti&#ng “Đi Tìm Chân Dung Hàn Mặc Tử”, dày 450 trang, đã đ&#c nhà xu&#t b&#n Văn H&#c, Việt Nam, phát hành năm 1998. - V&#i nh&#ng t&# li&#u chính xác trên, chúng tôi xin ghi l&#i vài nét ti&#u s&# c&#a nhà thơ quá c&# mà r&#t nhi&#u ng&#i trong chúng ta trân tr&#ng quý m&#n:

Bé Nguy&#n Trần Tín, bút hi&#u sau cùng Hàn Mặc Tử (con ng&#i c&#a ng&#n bút th&#i m&#c), đã c&#t ti&#ng khóc chào đ&#i lúc 8 gi&# sáng ngày 22 tháng 9 năm 1912 t&#i nhà, bên b&# sông Nh&#t L&#, làng L&# M&#, thu&#c Giáo x&# Tam Tòa, t&#ng Võ Xá, huy&#n Phong L&#c, t&#nh Đ&#ng H&#i (nay là t&#nh Qu&#ng Bình).

Thân Ph&# c&#u là ông Vinh S&#n Phaolô Nguy&#n Văn To&#n, sinh năm 1882, làm Thông Phán Th&#ng Chánh t&#i Nh&#t L&#, Đ&#ng H&#i (1912), sau đ&#c b&# nhi&#m Chánh Ch&# S&# Th&#ng Chánh t&#i Sa K&#, Qu&#ng Ngãi.- Ông Nguy&#n Văn To&#n là tr&#ng nam c&# Ph&#m B&#i, ng&#i t&#nh Thanh Hóa, v&#n g&#c h&# Ph&#m t&#c, vì liên h&# t&#i Phong Trào C&#n V&#ng kháng Pháp th&#t b&#i nên tr&#n

Tổng Niệm Nhà Thờ Công Giáo Hàn Mạc Tử

Tác Giả: LM Trán Quý Thián

Thứ Ba, 23 Tháng 12 Năm 2008 22:09

vào lập nghiệp tại miền núi rừng Thanh Tân, xã Phong Sơn, huyện Phong Điền, tỉnh Thừa Thiên Huế. Để tránh rợc rợi và lý lịch, cha Phạm Bái đái họ cho con thành Nguyễn Văn Toán thay vì Phạm Toán. Thân phụ nhà thờ bỏ bỏ qua đái tại Huế, năm 1926, họ áng đáng 45 tuổi. Mẹ phán an táng tại làng Đáng Xuân Thọ áng, thôn Thọ áng Bán, xã Sơn Điền, xã Thọ Xuân, cách thành phố Huế 2 cây số.

Thân mẹ u cha là bà Maria Nguyễn Thị Duy, sinh năm 1881, trong một gia đình công giáo danh tiếng thời giá. Là con gái cha Nguyễn Long đã áng giách của Ngá Y trí u vua Tá Đác, gốc làng Trà Kiáu, tỉnh Quảng Nam nháng sau này ra lập nghiệp tại làng Văn Xuân (Kim Long), ngoài ô thành phố Huế. Thân mẹ u nhà thờ qua đái năm 1951, họ áng thọ 70 tuổi, tại làng Gò Bái, thôn Kim Xuyên, xã Phác Hòa, huyện Tuy Phác, tỉnh Bình Định, cách thành phố Quy Nhán 15 cây số. Thọ áng tuán tháng 7 năm 2000 và qua, các con cháu nhái ngoài đã cha táng láy hài cha mẹ là ông Nguyễn Văn Toán và bà Nguyễn Thị Duy đáa về Nhà Thờ Núi thành phố Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa.

Nhà thờ Hàn Mạc Tử là người con thứ trong một gia đình có 8 anh chị em: anh trai là Nguyễn Bá Nhân, hai chị là Nguyễn Thị Nhá Ngháa, Nguyễn Thị Nhá Lá và bốn em trai là Nguyễn Bá Tín, Nguyễn Bá Hiáu, Nguyễn Văn Hián, Nguyễn Văn Thọ. Vì là một nhà nho học, ông Nguyễn Văn Toán đã cha n Ngũ Thọ áng (Nhân, Ngháa, Lá, Trí Tín) cha Đác Kháng Tá đát tên cho các con và i cha mong chúng số bách theo vát chân cha các bách thánh hián.

Là một gia đình công giáo, theo luật Giáo Hội, sau khi sinh đách 3 ngày, ngày 25 tháng 9, 1912, bé Nguyễn Trọng Trí đách cha mẹ đáa đán nhà thờ Giáo xứ Tam Tòa, (thành lập năm 1885, sau bị cha Văn Thân), tỉnh Đáng Hải, đách đách linh mục Phó xứ Giuse Trán Phan ráa tại, láy tên thánh là Phanxicô Assisi, người đá đáu là ông Phanxicô Thông Hải, sá ráa tại giáo xứ ghi số 437.- Nháng mãi đán năm 1933, khi Hàn Mạc Tử lên 21 tuổi, mẹ i đách lãnh Thêm Sác tại nhà thờ Chánh Tòa Quy Nhán và i tên thánh Thêm Sác là Phanxicô Xaviá.

Lên lên bé Nguyễn Trọng Trí đách khai tâm lập vá lòng tại trường làng và i các nhá tu Mẹ Thánh Giá Giáo xứ Tam Tòa. Năm lên 9 tuổi (1921), cha cùng vái gia đình theo cha di chuyển đán nhám số mẹ i tại Báng Sơn, Quy Nhán, rái tại Quy Nhán đán đán cha tại Sa Ká, Quảng Ngãi. Lúc đó Nguyễn Trọng Trí lên 12 tuổi theo học lập ba tại Quảng Ngãi. Mẹ cha tang lập xáy đán cho gia đình, tháng 7 năm 1926, đang lúc giách của Chánh Cha Thọ Thọ áng Chánh Sa Ká, Quảng Ngãi, thân phụ cha là ông Vinh Sơn Phaolô Nguyễn Văn Toán đát ngát qua đái vì bỏ bỏ nhá.

Sau cái ch t c a ng i ch ng và ng i cha thân yêu, bà Nguy n Th Duy đ a gia đình vào Quy Nh n chung s ng v i ng i con trai tr ng là ông Nguy n Bá Nhân, lúc đó đang làm công ch c S C u Đ ng. Th i gian này, Hàn M c T b t đ u làm th Đ ng Lu t x ng h a v i anh c Nguy n Bá Nhân, bút hi u M ng Châu. Còn Hàn M c T t đ t bút hi u đ u tiên cho mình là Minh Du Th . Tài năng th c a Hàn M c T đ c ng i anh c phát hi n t s m và luôn c v o em ti p t c vun b i phát tri n.

Năm lên 16 tu i (1928), vì đ c bi t quan tâm đ n vi c h c c a ng i con c ng, Hàn M c T đ c ng i m ch t chiu g i con ra thành ph Hu theo h c tr ng Trung Ti u H c Pellerin, m t tr ng công giáo n i ti ng th i đó vì k lu t nghiêm minh và h c t p t n t i do các S Huynh Dòng Lasan ph trách. - Năm 1930, Hàn M c T tr v Quy Nh n đ c Gi i Nh t trong m t cu c thi th do m t Thi Xã t ch c và l y bút hi u L Thanh và Phong Tr n. Th i gian này, c n c h ng v c Phan B i Châu, m t nhà cách m ng, m t nhà chí sĩ yêu chu ng t do đang tranh đ u cho dân t c, b ng i Pháp ch đ nh c trú t i B n Ng , thành ph Hu . C Phan t ch c “M ng Du Thi Xã” v i nh ng cu c thi th , bình th và dĩ nhiên th c a nhà th tr Hàn M c T đ c c Phan khen ng i và còn h a i trên báo. Hàn M c T b t đ u n i ti ng t đây...

Theo tác ph m “Hàn M c T Anh Tôi” (Nhà xu t b n Văn Ngh , Sài Gòn, 1991), tác gi là ông Nguy n Bá Tín, em trai nhà th , ti t l thì m t bi n c b t ng đã ghi sâu trong su t cu c đ i anh c a ông. Trong m t l n hai anh em t m bi n, anh ông s p b ch t đ u i! T bi n c này v sau, Hàn M c T r t s n c, ít khi t m gi t! Và lúc tr ng thành, k ni m s h i th i niên thi u này đ c di n t qua nh ng dòng th b t h v i h n th n ng nân tha thi t nguy n c u trong thi ph m “Ave Maria”.

Năm 20 tu i (1932), Hàn M c T làm th ký công nh t S Đ c Đi n Quy Nh n, d i quy n thân ph ng i yêu Kim Cúc là Th ng Tá Hoàng Phùng. Anh th ng xuyên lui t i h i quán do linh m c Paul André Maheu (tên Vi t là c M) sáng l p cùng v i n quán và bán nguy t san L i Thăm. Th i đó Hàn M c T yêu Hoàng Th Kim Cúc, quen nhà th Quách T n, th ng lên ch i thành ph Đà L t. - Thi ph m “Đà L t Trắng M ” n i ti ng đ c sáng tác trong th i gian này. Vì là m t nhà th tài hoa, anh cũng đ c m i làm giám kh o trong m t cu c thi th t i tr ng Qu c H c Quy Nh n.

Năm 22 tu i (1934), Hàn M c T theo Thúc T vào Th Đô Sài Gòn b c chân vào làng báo, tr t i s 107 đ ng Espagne (Lê Thánh Tôn hi n nay). Anh vi t báo, làm th , l y r t nhi u bút hi u. Cu c đ i đ m đ n cho anh nhi u thành công, tình yêu, b n bè nh ng cũng nhi u thi u th n, gian kh ! Th và Tình đ n v i anh cùng m t l t! Th i gian này anh đ c nh t báo Sài Gòn, m t t báo t ng đ i có nhi u đ c gi vào nh ng năm 1934 - 1935 trao cho gi m c v n

ch nng thi phú. Sau đó anh ch tr nng t Công Lu n Văn Ch nng, vi t cho các báo Tân Th i, Trong Khuê Phòng.. M t l n n a, anh l i đ i bút hi u là Hàn M c T , đây là bút hi u củ i cùng đ r i tr thành b t t trong thi gi i Vi t Nam. Thi gian này anh v n th t liên l c và x nng h a thi ca v i ng i yêu M nng C m t i Phan Thi t.

Năm 24 tu i (1936), Hàn M c T c m th y s c kh e ngày càng sa sút, tuy ch a xác đ nh b nh phong, anh tr v Quy Nh n, vào Tuy Hòa, xin ti n ng i anh c n hành t p th đ u tay Gái Queâ. Năm 1937, anh h p tác v i Nguy n Minh V , Hoàng Di p, ch biên t p san N nng Xuân và cùng v i nhà th Ch Lan Viên thành l p Tr nng Th Lo n. - L i m t cái tang l n đ t ng t x y đ n v i gia đình, ng i anh c là ông Nguy n Bá Nhân qua đ i vì tai n n xe h i!- Sau khi xác nh n b h nh phong, anh t cô l p không ti p xúc v i b t c ai, ngay c ng i yêu, n sĩ Mai Đình t c Mai Th L K i u, đ n thăm nhi u l n và tình nguy n i l i nhà săn sóc nh nng anh ch g p đôi ba l n!

Trong nh nng năm 1937 - 1938, anh đ c gia đình âm th m g i đ lách b nh nhi u n i trong t nh Bình Đ nh: Xóm Đ ng, Xóm T n, Gò B i, Gh nh Ráng, nhi u n i ch là nh nng túp l u ch i v i tr nng tr i ngoài đ ng hoang v ng!! B nh càng tăng, đau kh càng ch nng ch t, anh càng sáng tác r t nhi u t p th , n i ti nng nh t là bài: “ Đây Thôn V D ” đ t nng ng i yêu Kim Cúc. Anh cũng vi t đ b t t p th M t T m Lòng c a Quách T n, đ t a t p th Tinh Huy t cho n sĩ Bích Khê, vi t gi i thi u t p th Xác Thu c a Hoàng Di p. Thi gian này Tr n Thanh Đ ch, em nhà phê bình Tr n Thanh M i, gi i thi u m t n sinh Đ ng Khánh Hu là Th nng Th nng, anh đã sáng tác r t nhi u t p th : C m Châu Duyên, Duyên K Ng , Qu n Tiên H i đ t nng nng.

Ngày 8 tháng 9, 1940, vì không th lách b nh mãi n i này n i khác, gia đình bu c lòng đ a anh vào b nh vi n Quy Nh n đ c m t bác sĩ ng i Pháp khám b nh. Vào m t bu i sáng ngày 20 tháng 9, 1940, gia đình xin cho anh đ c nh p Tr i Phong Quy Hòa, h s mang s th t 1134, đ i th i M Nh t ng i Pháp, n tu Maria Juetta (t c danh Jolande Leroy, qua đ i ngày 27 tháng 8, 1989 t i Do Thái). - Tr i Phong Quy Hòa t a l c phía Nam Thành Ph Quy Nh n l i 7 cây s , do linh m c ng i Pháp Paul André Maheu, dòng Th a Sai Truy n Giáo Ba Lê, thành l p năm 1929. Có ng i còn g i tr i Phong Quy Hòa là “Thung Lũng Tình Th nng” hay “Thung Lũng Ngàn Hoa”, cha Maheu trao cho các n tu M n Thánh Giá Gò Th ph trách. Năm 1932, các n tu Phan Sinh Th a Sai Đ c M tình nguy n đ n ph c v các b nh nhân phong cho đ n nay.

Sau 52 ngày đ c các n tu, đ i bi t s Julienne và M Nh t Maria Juetta, t n tình săn sóc, cùng m t ng i b n thân đ ng b nh đ ng đ o ng i Hu , ông Nguy n Văn Xê, giúp đ , nhà th tài hoa b c m nh Hàn M c T đã nh nhng t t th lúc 5 gi 45 sáng ngày 11 tháng 11,

TỔNG NIỆM NHÀ THƠ CÔNG GIÁO HÀN MẠC TỬ

Tác Giả: LM Trần Quý Thißn

Thứ Ba, 23 Tháng 12 Năm 2008 22:09

1940, häng đäng 28 tußi. Theo bác sĩ, bänh nhân không chết vì bänh phong nan y, mà vì uäng thuäc có quá nhiäu đäc tä cao sinh kiät lä!! Lúc 14 giä chiäu cùng ngày, thi hài anh đäc täm liäm trong mät quan tài thô sä bäng gä ván cây gòn. Đúng 14 giä 30, sáu anh chị em giáo dân tiän đäa anh lên nguyän đäng träi. Träc mät quan tài phä mät täm màn đen, cha Cän cä hành nhäng nghi lä cuäi cùng tiän đäa anh trong bäu khí buän thäm thäng tiäc. Nhäng tiäng hát kinh cäu hän hòa län väi nhäng tiäng chuông nguyän đäng đä täng giät buän đäa tiän nhà thä trä tuäi tài hoa vä bên kia thä giäi. Anh là bänh nhân đäu tiên đäc an táng täi nghĩa trang Quy Hòa chä cách träi 200 mét.

Sau khi nhà thä qua đäi 19 năm, ngày 13 tháng 2, 1959 gia đình và ngäng i bän thä Quách Tän xin cäi táng đäa vä an táng täi Ghänh Ráng, thành phä biän Quy Nhän. Mä phän đäc kiän trúc hình chä nhät. Träc mä là mät cây thánh giá län bäng xi măng cao 0 m 50. Trên đäu bia mä là täng Đäc Mä Maria hai tay giang räng mät nhìn xuäng mä, vì träc khi chết Hàn Mạc Tử äc mong đäc mät län trong đäi đän kính viäng Đäc Mä täi thánh đäa La Vang Quäng Tränhäng không thäc hiän đäc!! Bäc lên ba bäc tam cäp, hiän nay du khách có thä nhìn thäy trên täm bia ghi rõ tên thánh, hä và tên nhà thä, ngày sinh và ngày tä cùng tên cha mä và anh chị em läp bia mä. Năm 1991, nhäc sĩ Trần Thiän Thanh (ca sĩ Nhät Träng) cùng mät sä anh chị em nghä sĩ trong näc đã bäo trä kinh phí, đä ban Giám Đäc träi phong Quy Hòa xây mät đài Täng Niäm näi nhà thä đäc an táng đäu tiên täi “Khe Näc Ngäc” nghĩa trang Quy Hòa và mät Phòng Läu Niäm Hàn Mạc Tử cũng đäc thiät läp ngay täi đäa đäm mà nhà thä đã trät häi thä cuäi đäi.

TỔNG NIỆM NHÀ THƠ CÔNG GIÁO HÀN MẠC TỬ.

Trong tác phäm Danh Nhân Tä Đän (nhà xuät bän Xuân Thu Sài Gòn 1966), Giáo sä Trần Văn Thanh sau khi trình bày tiäu sä và thi văn nhà thä Hàn Mạc Tử đã nhän đänh: “Nhiäu ngäng i thäng cho Hàn Mạc Tử là mät nhà thä läng män trä tình. Nhäng đích thäc ông là mät thiên tài hiäm có trong Phong Trào Thä Mäi Viät Nam... Tä mät hiän täi lành mänh, mät ngäng i trai giang hä đäng du Nam Bäc täi mät hiän täi đau äm, mät bänh nhân phong, mät phä nhân näm yên mät chä chät, Hàn Mạc Tử đã tìm cho đäi mình mät häng đä, mät con đäng đä vào Vĩnh Cäu.. Läi thä cäa Hàn Mạc Tử không phäi chä là tiäng nói cäa mät con ngäng i vän nghä thäi đäi, nhäng trên bình diän con ngäng i, ông chính là mät thi sĩ mà các thä hä bấy giä cũng nhä sau này không thä nào quên đäc.”

Näu đä cäp đän thä mäi Viät Nam, bät cä mät nhà văn häc sä nào cũng không thä quên không nhäc đän Hàn Mạc Tử, vì ông chính là mät tài hoa sáng chói trong thi ca Viät Nam. Mäc đäu cuäc säng cäa ông chä kéo dài 28 xuân xanh nhäng ông đã bät đäu làm thä tä năm 14 tußi. Và sau khi mät đã đä läi cho häu thä nhäng thi phäm näi tiäng väi nhäng cäm häng đät dào tình

thâm ng pha l n kh c kho i, máu và n c m t.

Trong hoàn c nh đ t n c nghèo nh Vi t Nam, r t hi m có trâm ng h p ch 2 năm sau khi nhà th m t, khi nhà phê bình Tr n Thanh M i ra m t tác ph m: Hàn M c T - Thân Th và Thi Văn (Nxb R ng Đông Hà N i 1942 - Nxb Tân Vi t Sài Gòn tái b n 1957) là b t đ u c m t phong trào tìm đ c th c a Hàn M c T , nh t là đ i v i gi í tr th i đó. T đó đ n nay, Hàn M c T v n là đ tài đ c r t nhi u văn sĩ, thi sĩ, nhà phê bình đ c p đ n nh m t ch đ b t t n! Th i gian qua, bi t bao tác ph m, đăc san, bài báo đã vi t v ông, đ c bi t t năm 1998 đ n nay, sau khi cu n Đi Tìm Chân Dung Hàn M c T , m t công trình s u kh o công phu giá tr do ông Ph m Xuân Tuy n phát hành.

Năm nay, ngày 11 tháng 11, 2000, k ni m 60 năm (1940 - 2000) ngày m t c a Hàn M c T , r t nhi u t ch c văn hóa trong và ngoài n c s t ch c nh ng cu c h i th o, nh ng bu i l k ni m đ t ng ni m nhà th tài hoa đ n m nh này. Đ b túc cho nh ng nét ti u s trình bày trên đây, chúng tôi xin đ c ghi l i m t vài khía c nh trong cu c đ i ông đ i đây.

Nh ng Ngày Cu i Đ i c a Hàn M c T :

Không m t ng i nào bi t r t rõ nh ng gì x y ra trong 52 ngày cu i đ i c a nhà th Hàn M c T b ng ông Rôcô Nguy n Văn Xê. V i nhà th , ông là m t ng i đ ng b nh, đ ng đ o, m t ng i b n tri k đã t n tình giúp đ h t mình. Sau khi nhà th m t, ông đ c di chuy n vào Nam m t ngày 8 tháng 3, 1995 t i tr i phong B n S n, xã Khánh Bình, huy n Tân Uyên, t nh Bình D ng. Trong m t cu c ph ng v n tr c khi m t, ông Nguy n Văn Xê đã k cho nhà s u kh o Nguy n Xuân Tuy n nh ng chi ti t trong nh ng ngày cu i đ i nhà th nh sau: (Trích Đi Tìm Chân Dung Hàn M c T).

“Ngày 20 tháng 9, 1940, Trí nh p tr i phong Quy Hòa, th i M Maria Juetta. Sau ba tu n, nh s chăm sóc t n t y c a các n tu dòng Phan Sinh (Franciscaine) , b nh tình Trí thuyên gi m.. T tu n l th t , sinh ho t c a Trí đ u đ u nh kinh Nh t T ng: 5 gi sáng đ y đi nhà nguy n đ c kinh, s t s ng dâng l , r c l — 7 gi cùng anh em b nh nhân dùng đ i m tâm cháo tr ng v i đ ng tán đen — 8 gi đ c băng bó, u ng thu c ho c chuy n v n v i anh em đ ng b nh — 11 gi c m tr a r i ngh ng i — 14 gi 30 lên nhà nguy n đ c kinh l n h t đ n 17 gi dùng c m chi u.” (xem ĐTCDHMT trg 35).

Có n Trí còn tâm s: “Tôi đ n Quy Hòa này là n i có bãi bi n, r ng d a xanh, núi non hùng vĩ, cù lao xanh huy n o, đ c bi t là Tình Ng i nên tôi đ c h ng s bình an c a n i tâm, cái thanh tao c a ngu n vui t ng nh đã ch t trong tôi khi s ng Xóm T n đ y đau kh , nghèo nàn, cô đ n, không m t ai đ n an i sẵn sóc dù là ng i thân quy n..”

“Trí là m t ng i r t sùng kính Đ c M Maria, lúc nào cũng c u xin Đ c M và th b y nào cũng x ng t i”..

Tr a ngày 30 tháng 10, 1940, khi đ c kinh t i nhà nguy n v Trí h i tôi: “Anh Xê có đ n La Vang đi ki u Đ c M n nào ch a? Trí l v m t bu n bu n nói: T ngày có b nh tôi ao c có m t l n trong đ i kính vi ng Đ c M La Vang... Lúc này tôi l i càng vô cùng ao c đ c qu g i d i chân M La Vang xin Ng i tha th t i l i “...

“Su t h n m t tu n, t 30 tháng 10, 1940 đ n 7 tháng 11, 1940, Trí b b nh ki t l n ng nên m t s c!! Đêm ngày 8 tháng 11, 1940 Trí l y hai t p gi y pelure, dùng bút chì cùn trong áo veston sáng tác bài th cu i cùng La Pureté de l’Âme (Tâm H n Thanh Khi t) đ ca t ng Đ c Maria cùng các bà m d i đ t là thân m u và các n tu Phan Sinh đã sẵn sóc Trí. Đây là bút tích cu i đ i c a Trí.”

“Chi u 9 tháng 11, 1940, Trí x ng t i lúc 16 gi 30. Sáng ngày 10 tháng 11, 1940, lúc 6 gi 45 Cha Tuyên Úy cho Trí ch u phép X c Đ u b nh nhân và r c l l n cu i.. Đêm đó tôi (ông Xê) tr c canh ch ng Trí. M Nh t Juetta và s Julienne đ n thăm Trí ba l n trong đêm. Lúc ba gi sáng, s Julienne cho bi t Trí khó lòng qua kh i! Th i gian c a đêm nay đ i v i tôi nh chùng h n xu ng. Tôi nhìn Trí, ngoài nh ng lúc đau b nh, Trí khi qu , lúc ng i, khi n m, trên tay lúc nào cũng c m chu i h t đ c kính cho đ n lúc 5 gi 45 sáng ngày 11 tháng 11, 1940 thì Trí nh nhàng t t th m t cách êm ái “(Xem ĐTCDHMT trg 36 - 38).

Nh ng Ng i Tình c a Nhà Thờ Hàn Mạch T :

Hàn Mạch T đ i gh tr ng Trung Ti u H c Pellerin Hu đ b c vào đ i tu i 18 (1930) và trút h i th cu i cùng khi ch a tròn 28 tu i (1940)! Vì th th i gian va ch m v i đ i c a nhà th ch kéo dài ch a t i 10 năm! Nh ng trong kho ng th i gian ng n ng i này, Hàn Mạch T đã m t h n 4 năm v t l n v i ch ng b nh phong nan y, k t tháng 10 năm 1936 t i ngày 11 tháng 11, 1940 là ngày nhà th qua đ i.

Dù sß hißn dißn cßa nhà thờ trên cõi đời chỉ như gió thoảng mây bay như hoa trong khoảnh khắc, nhưng đã lưu lại những dấu vết bất tận theo thời gian và đã làm sống mãi bên cạnh tên tuổi ông, hình ảnh những người con gái đã trở thành quen thuộc với mọi người. Như Mẹ Nguyễn Công, Kim Cúc, Những người Trẻ em là người thi học tuy vất vả để nhà thờ tốt nên những viên gạch dißu trong lâu đài thì cao lßng mà tình ông dành cho Mai Đình, thầy Mai Thế Lực Kiên, luôn khiß dßy những tâm tình vßa trßn trßng vßa xót thương, những thầy cũng góp cho làng thơ mới Việt Nam một nhà thơ nữa.

Theo các tài liệu sưu tập khảo văn học thì ngoài hàng trăm hàng ngàn đức giß say mê những viên gạch tình lßng mà ông đức phß bißn trên báo chí, có rất nhiều người tình đã đi qua cuộc đời của nhà thơ Hàn Mạc Tử và ông đã đức bißt bao máu lệ đức tình cho những viên gạch. Trong số 9 người tình mà hiện tại hiện nay còn sống, ông chỉ gặp 4 người (Mẹ Nguyễn Công, Kim Cúc, Mai Đình, Những người Trẻ em), còn 5 người kia chỉ nghe tên những cũng trao đời thầy làm thầy riêng mọi người:

Tổng Mẹ Nguyễn Công:

Nghß hßi Nghß, muôn năm sống tử m
Nhß thßng còn một niềm xßng thôi. (Muôn Năm Sống Tử m).

Tổng Kim Cúc:

Xiêm áo hôm nay chỉ như quá
Mußn ôm hôn Cúc trong sống. (Hôn Cúc).

Tổng Mai Đình:

Quý như vàng, tình như ngọc trên đời
Mai, Mai, Mai là Nguyệt Nga giáng thế. (Thßm Thißt).

Tổng Thơ áng Thơ áng:

*Bây giờ đây khóc than niềm ly hận
Hỡi Thơ áng Thơ áng, ngái i ngác cáa lòng anh. (Kách thơ Duyên Ká Ngá).*

Tổng Ngác Sáng:

*Ta đi chá Ngác trên tàu chuái
Sáng á Cung Thiám giờ cháng thôi. (Ngái i Ngác).*

Tổng Thanh Huy:

*Thanh Huy hái! Nàng cháa là châu báu
Cá làm sao phác cá cháy ra thá. (Bác Thơ Xanh).*

Tổng Thu Yán:

*Chá y năm nay còn gánh thóc
Đác bá sông tráng náng chang chang. (Mùa Xuân Chín).*

Tổng Má Thián:

*Đêm qua trắng váng trên cành trúc
Cô láng gáng bên chát thiát rái. (Cô Gái Đáng Trinh).*

Tâm Ng Thu Họa:

*Chút tình buồn cũ còn đeo đũa
Hết chuyên dò đũa nghĩ ngả nẻo. (Bức Giang H.)*

Nàng Mạc Ng Cẩm là mối tình đầu của nhà thơ khi hai người gặp nhau tại thị xã Phan Thiết và Quy Nhơn. Hai người thi nhau gọt bó keo sơn, cùng nhau xông pha thi văn, đũa nhau đi viếng thăm cảnh nhàn nhàn ở Ông Hoàng và hơn một trăm năm buồn chết sống. Nhưng 6 tháng sau khi Hàn Mạc Tử lâm bệnh, Mạc Ng Cẩm đã đi lấy chồng! Còn gì đau cho nhà thơ đang lúc bệnh hoạn hành hạ thì người yêu lại vui sang ngang! Tất cả nỗi ai oán chết chửa trong tâm hồn đũa nhà thơ giải bày trong hai vần thơ bất hủ đũa người đời truy niệm cho đũa nay:

*“Làm sao gọt đũa người trong mộng,
Đũa trúa thù duyên kiếp phủ phàng.”*

Vài sau nhà thơ đã tìm cái say túy lúy đũa vui bất ngờ sống và thơ ông đũa tên ở Ông Hoàng đũa tìm lấy đũa vớt người xa, nỗi ở luyến nhàn kẻ niệm thu ban đũa!! Chính vì nhàn chi tiết này, hơn nay các đoàn du lịch trong và ngoài nước đũa Phan Thiết viếng thăm Ông Hoàng thơ ông đũa các hàng đũa viên du lịch kẻ lấy mối tình dang dở thơ Mạc Ng Cẩm và Mạc Ng Cẩm.

Trong các người tình của Hàn Mạc Tử, có lẽ không ai yêu nhà thơ tha thiết bằng nữ sĩ Mai Đình. Tên thật nàng là Mai Thị Lệ Kiều, sinh năm 1916 tại Nông Công, Thanh Hóa, thuở còn đũa Phết. Thân phận nàng là một quan báo thơ ép nàng lấy một người mà nàng không yêu! Lúc 18 tuổi nàng bắt đũa làm thơ, đũa báo Sài Gòn thơ i thơ càng đam mê thơ Hàn Mạc Tử, bút hiệu ở Lệ Thanh. Nàng thơ ông gởi nhàn bài thơ ký tên Lệ Kiều xin nhà thơ sũa và đăng báo. Đó tình thơ bất đũa chũa nũa. Thân phận nàng biết đũa cũa đoán, nàng đũa tên là Mai Đình (Hoa Mai + Đình Chùa). Cuộc trao đũa thơ thơ gũa hai người tiếp đũa đũa nũa...

Nghe tin nhà thơ buồn bệnh, ba ở Mai Đình đũa thăm tại số 20 đũa Khố Đũa, Quy Nhơn nhàn không đũa gũa!! Tuy vậy nàng không thơ vũa viết thơ cho biết nàng không sũa sũa tàn phá của chũa nhàn nguy hiểm trên thân xác người yêu. Mũa chàng gũa kín Hàn Mạc Tử tại mũa nũa hoang vu hũa lánh trên bãi cát tha ma Gò Bũa. Cũa cùng theo lấy khuyên của người mũa, Mai Đình đũa cũa Hàn Mạc Tử tiếp vui đũa kiũa nàng phũa bất kín đôi mũa và trong khi nói chũa nũa

không đ c nhìn tr m!! Chàng ngâm th cho nàng nghe. C hai cùng bụi ngùi xúc đ ng. Hàn M c T ngh n i còn Mai Đình khóc lóc n c n . Nàng nói s nh mãi nh ng k ni m mà nàng cho là quý nh t trong đ i nàng. V nhà có bao nhiêu v n li ng t trang, nàng bán đi l y ti n g i bà m Hàn M c T góp ph n săn sóc cho ng i yêu. Sau này v thăm m nhà th , n sĩ Mai Đình đã vi t nh ng v n th n c n :

*" Bên anh, xin Chúa cho xây mãi
N m m th ng nh , kh th ng đau
Hình anh, em kh c trong tim
Cho mai tr ng n quanh v n m anh."*

M ng C m, Mai Đình, Kim Cúc đã đi qua cu c đ i Hàn M c T , nh ng hình nh sâu đ m trong tr ng đã kh i ngu n th vô t n cho chàng thi sĩ đào hoa b nh ho n này i chính là nàng Th ng Th ng, ng i mà Tr n Thanh Đ ch, em ông Tr n Thanh M i, gi i thi u v i thi sĩ và nói r ng đó là m t cô gái Hu yêu ki u m nh mai. Nh ng k th c đó ch là cô cháu c a ông m i ch 12 tu i! Nh ng Hàn M c T c tin là th t và trong nh ng lá th g i Th ng Th ng, chàng đã xác nh n t t c s nghi p v n h c c a chàng mai sau n u có, chính là nh vào s đóng góp ngu n th c a Th ng Th ng. Qu th t nàng đã tr thành ngu n c m h ng cho Hàn M c T yêu đ i sáng tác nhi u t p th nh C m Châu Duyên và hai k ch th Duyên K Ng và Qu n Tiên H i.

Nh ng Tác Ph m c a Hàn M c T .

Hàn M c T b t đ u làm th Đ ng Lu t năm 14 tu i (1926) x ng h a thi ca v i anh c Nguy n Bá Nhân. Năm 18 tu i (1930) tham đ bình th , thi th v i nhà chí sĩ Phan B i Châu, nh ng th c s mãi t i năm 22 tu i (1934) khi b c vào làng báo Sài Gòn, ph trách các nh t báo Sài Gòn, Tân Th i, ch tr ng t Công Lu n Văn Ch ng, tài năng và h n th c a chàng m i phát tri n đ i dào và t o uy tín trong làng th làng báo. Hi n nay, ng i ta ghi nh n Hàn M c T đã đóng góp cho Văn H c Vi t Nam nh ng tác ph m đ i đây:

L Thanh Thi T p: Th Đ ng Lu t đ đ r i r c trên các báo.

Gái Quê: T p th m i đ u tay phát hành năm 1936, nhà th Ph m Văn Ký vi t t a.

Đau Thng (Thiền): phát hành 1937, gồm 50 bài hoàn thành trên giấy ng bnh.

Tp Th Mị Xuân Nh Ý.

Tp Th Mị Thng Thanh Khí.

Kch Th: Cm Châu Duyên, Duyên K Ng và Qu n Tiên H (đang viết dở dang).

Chị Gi a Mùa Trắng (Th và Văn Xuôi).

Bút tích cuối đời là bài văn viết bằng tiếng Pháp với cây bút chì cùn nhan đề: La Pureté de l'Âme (Tâm Hn Thanh Khiết) để ca tụng Đức Mẹ Maria và các bà mẹ dđi trn.

Trong cuốn Đi Tìm Chân Dung Hàn Mạch T, nhà sưu khảo Phạm Xuân Tuy n cho biết: “Khi ông Nguyễn Văn Xê đưa Mẹ Nh t Maria Juetta, người Pháp, đến bài viết này, Mẹ Juetta nói: “Gi i quá, u ng quá, Hàn Mạch T là một thiên tài hiếm có! Nh ng Mẹ xin phép tác giả để i ch ” nénuphards” (hoa súng) thay cho chữ “lotus” (hoa sen) vì cuối đời tu sĩ của chúng tôi t i đây với các bnh nhân phong, chính là nh ng bông hoa súng lên xu ng theo con n c và b p bnh trôi n i nh m i v t trong h , ch không dám t nh n mình nh nh ng bông hoa sen g n bùn mà ch ng hôi tanh mùi bùn”.

Xin ghi i đây một bài thơ tiêu biểu u “ Đây Thôn V Gi ” của Hàn Mạch T và m i quý để c gi th ng th c:

*Sao anh không v ch i thôn V
Nhìn n ng hàng cau n ng m i lên
V n ai m t quá xanh nh ng c
Lá trúc che ngang m t ch đi n.*

*Gió theo l&#i gió mây đ&#ng mây
Dòng n&#c bu&#n thiu hoa b&#p lay
Thuy&#n ai đ&#u b&#n sông trắng đó
Có ch&# trắng v&# k&#p t&#i nay.*

*M&# khách đ&#ng xa khách đ&#ng xa
Áo em tr&#ng quá nhìn không ra
đây s&#ng khói m&# nhân &#nh
Ai b&#t tình ai có đ&#m đà. (trích Đau Thơ&#ng, 1939)*

NÉT CÔNG GIÁO TRONG THƠ HÀN MẶC TỬ.

Năm 1942, nhà phê bình Vũ Ngọc Phan, trong bộ Nhà Văn Hiện Đại, tập III, khi nhận định về Nhà Thơ Hàn Mặc Tử đã viết: “Hàn Mặc Tử có lẽ là người Việt Nam đầu tiên làm thơ ca ngợi Thánh Nữ Đấng Trinh Maria và Chúa Giêsu. Ông ca tụng Đấng Công Giáo với một giọng rất chân thành. Đây là lần đầu tiên thi ca Việt Nam thay đổi một ngu&#n cảm hứng mới. Tôi dám chắc rằng đây sẽ còn nhiều thi sĩ Việt Nam đi tìm ngu&#n cảm hứng trong Đấng giáo và đưa thi ca Việt Nam vào con đường triết học.”

Nhà nghiên cứu Võ Long Tê, hiện sống tại Canada, trong cuốn kết bài Thi Hào Công Giáo Hàn Mặc Tử cũng viết: “Nghiên cứu Hàn Mặc Tử đã dẫn ông đến một kết luận thú vị bất ngờ. Trong Hàn Mặc Tử, không phải có một tác giả đơn lẻ của những bài thơ mà còn có một con người sống với Ni&#m Tin Công Giáo nhất thành. Đó là với Hàn Mặc Tử, làm thơ là Làm Người nghĩa là Sống Đấng.”

Qu&# thơ, với bất cứ ai đọc thơ Hàn Mặc Tử, người ta thấy Đấng đ&# với ông chính là cảm hứng, là con đường, là Chân Thiện M&# tuy&#t đ&#i có giá trị vĩnh hằng mà nhân loại mãi mãi tìm kiếm, mãi mãi khám phá trong cuộc hành trình vào đời. Với Hàn Mặc Tử, thơ là một nét nghệ thuật cao đi vào chiều nghĩa siêu linh, là cõi xuất thế, là bản trăng sao an toàn cho con người ở đâu khi sống trong tuyệt vọng khổ đau, trong cô đơn của nhân tình thế thái. - Không ai có thể quên nét Công Giáo trong thơ Hàn Mặc Tử, vì chính ông đã mở rộng biên giới thi ca Việt Nam như những sáng tạo đ&#c đảo, mà nền giáo d&#c công giáo từ cha mẹ, gia đình, trường Pellerin và giáo sư sống các nhà tu Phan Sinh đã hun đúc nên thơ của ông. Trong những ngày cuối đời, Hàn Mặc Tử đã sống như một nhà tu thế kỷ, cuộc sống chìm đắm trong câu kinh, lời nguyện pha lẫn với

nhà thơ đau do bệnh phong hành hạ. Chính nhà thơ đã thß : “Trong nhà thơ ngày cuối đời, tôi chỉ biết ngâm thơ và cứu nguyßn là nhiệm vụ của tôi.”

Hàn Mặc Tử đã sống với thơ giữa siêu linh một cách tự nhiên đến mức “hß thơ làm sao phân biệt người”. Nhà thơ đó thi nhân đã nghe được điều chúng ta không nghe, đã thấy được cái mà mắt trần chúng ta không thấy. Thi nhân đã lãng chìm vào trăng sao, đắm đuối trong êm ái của sông Ngân, tan biến trong Tình Yêu bao la huyền nhiệm của Thơ nhà thơ Đß. - Trong trường ca Đà Lạt Trăng Mß, người chẳng nhà thơ sĩ Phạm Duy đã nhắc một đß cß ân thơ Hàn Mặc Tử. Trong thi phẩm Đà Lạt Trăng Mß đß cß ông người nhà thơ thành trường ca bất hß, Phạm Duy đã đß cho hát ba lần dòng nhà thơ: “Đây phút thiêng liêng đã khiß đời” với nhà thơ âm thanh với với mộng lung huyền nhiệm. Linh thiêng làm sao một đêm Đà Lạt Trăng Mß huyền diệu:

*Cß trời say nhuộm một màu trắng
Và trái lòng tôi nhà thơ nói nhà thơ rßng
Không một tiếng gì nghe được nhà thơ
Đßu là tiếng với trái sao băng.*

Cß thơ, tiếp tục được nhà thơ với thơ cao sang thanh khiết của Hàn Mặc Tử trong các thi phẩm: Ra Đời, Điß mß, Ngßn Thß mß, Xuân Đßu Tiên, Đêm Xuân Cứu Nguyßn, Ngoài Vũ Trụ, Với Trăng... trong tinh thần tôn giáo, tâm hồn con người sống được cánh bay cao lên với trăng sao, ngßng tß hßng hoa, một cứu thân xác bệnh hoßn, đau thơ nhà thơ đến đến gặp gỡ nhà thơ thăng trầm của cuộc sống.

Thơ là một thißu sót của lao, của mưu tìm hiểu nét Công Giáo trong thơ Hàn Mặc Tử, mà chúng ta quên không được tiếp đến thi phẩm bất hß Ave Maria (Kính Chào Maria). Nhà thơ khai bút bằng lời chào mừng trang trường cung kính Mẹ Maria, Người Nữ Tuyßt Với lung linh thánh thiện. Trong kho tàng Nghệ Thuật Công Giáo thơ giữa, biết bao nghệ sĩ, nhà thơ sĩ, thi sĩ đã sáng tác muôn vàn tác phẩm với nhà thơ nét nghệ thuật được đào như Michel Ange, Raphael, Fra Angelico, thơ thiß Phßc Hộ nhà thơ thiß Cßn Đßi. Người Việt Nam chúng ta hào vì với một Hàn Mặc Tử, chúng ta không thua kém với các nghệ sĩ nổi tiếng trên thế giữa trong lãnh vực tôn giáo này.

Nhßng kẻ niệm một tiếng gõ nhịp trên bề mặt Quy Nhơn, nhà thơ giữa kinh với chußi tràng hạt luôn có bên mình, ngay cứu niệm đau se bußt khi nhà thơ ngón tay nhà thơ co rút lại vì bệnh phong, thơ tß cß đã đß anh đến trường thái xuất thần khi sáng tác thi phẩm Ave Maria đß a hồn anh đi rất xa trong cõi mộng với các thánh thần thiên quốc. Nhà thơ chết với nhà thơ công giáo Hàn Mặc Tử

Tôi cảm tạ tác giả bài viết này để tổng niệm anh sống trở thành vô nghĩa, nếu không kính mời quý
đồng chí đi vào chính thi phẩm bất hủ Ave Maria:

Như sóng lịc trệ u nguyên n ph... c c
Dâng cao dâng th n nh c sáng h n trắng
Th m tho bay cho đ n cõi thiên đàng
Huyền n dĩ u bì n thành muôn kính tr ng th
Và Tông Lãnh Thiên Th n qu l y M
Tung hô câu đ ng h ng p châu sa.
H ng xông lên l i ca ng i sum hòa
Trí miêu du c a muôn vì r t thánh.

Maria! Linh h n tôi n l nh!
Run nh run th n t th y long nhan,
Run nh run h i th ch m t vàng...
Nh ng lòng v n th m như n n trù m n.

L y Bà là Đ ng tinh tuy n thánh v n,
Gi u nhân đ c, gi u muôn l c t bi.
Cho tôi dâng l i c m t phò nguy,
C n lâm l y v a tr i qua đ i th
Tôi c m đ ng r ng r ng hai hàng l
Gi ng thao thao b t tuy t c a ngu n th
Bút tôi reo nh châu ng c đ n vua
Trí tôi h p bao nhiêu là khí v ..
Và trong m ng ng m câu ca huyền bí,
Và trong tay n m m t n m hào quang...

Tôi no r i n vũ l hòa chan,
T u l y Bà, Bà r t nh u phép l
Ng c nh ý vô tri còn b t c
Hu ng chi tôi là Thánh Th k t tinh
Tôi a nhìn B c Đ u r ng bình minh
Ch u cùng h t kh p ba ngàn th gi i...
Sáng nh u quá cho thanh âm v i v i
Th m đ ng bao cho m ng l i không khen.

H i s th n Thiên Chúa Gabriel
Khi ng i xu ng truy n tin cho Thánh N
Ng i có nghe xôn xao muôn tinh tú?
Ng i có nghe náo đ ng c muôn tr i?
Ng i có nghe th màu nh m ra đ i
Đ ca t ng, b ng hoa h ng sáng láng
B ng tràng h t, b ng sao mai ch u r ng
M t đêm xuân là r t đ i anh linh?
Đây r i! Đây r i! Chu i ng c vàng kính.
Th c u nguy n là th quân t ý
Tr ng phu i và tông đ tr t lý
Là Ngu n Trăng yêu m n N Đ ng Trinh..
Cho tôi th p hai hàng cây b ch p,
Khói nghiêm trang s dâng lên tràn ng p
C Hàn Giang, c màu s c thiên không
Lút trí khôn và ám nh h ng lòng
Cho s t s ng, cho đê mê nguy n c...

Hàn M c T , m t thi nhân, m t nhà th Công Giáo, m t tâm h n thu n nh m Ni m Tin Công Giáo sâu s c, đ c nuôi đ ng b ng kinh nguy n, b ng đ i s ng n i tâm phong phú thánh thi n, đã khám phá đ c nh ng chi u kích m i l v t qua nh ng ni m đau b t h nh mà thi nhân đã tr i qua. Càng đ c thi ph m b t h Ave Maria càng đ a chúng ta t i b n b huy n nhi m trong th gi i vô hình. Ph i chăng qua đó, nhà th đã đi tiên phong trong s m nh trình bày m t n n Th n h c Á Châu đ a trên nh ng suy t và văn hóa lâu đ i c a Á Châu. Đem tôn giáo vào th , l y ngu n c m h ng th trong tôn giáo ph i chăng Hàn M c T đã đi đúng con đ ng mà sau này Tông Hu n Giáo H i Á Châu đã trình bày. Đây chính là m t vinh đ cho Giáo H i Công Giáo Vi t Nam, vì có m t ng i con đã đóng góp và khai phá m t con đ ng m i trong Văn H c Vi t Nam.

V i tác gi bài vi t này, t khi còn theo h c ban văn ch ng t i nhà tr ng v n đ c bi t ng ng m quý m n nhà th Hàn M c T . Nh ng có m t k ni m không bao gi quên, m c đ u đã 26 năm nay! Đó là nhân Mùa Đ i L Giáng Sinh năm 1974, Phòng Thông Tin Hoa K Sài Gòn t ch c m t bu i trình di n đ c bi t Thánh Ca Giáng Sinh t i thính đ ng H i Vi t M , chúng tôi v n nh mãi khi c Nh c sĩ H i Linh đi u khi n Ca Đoàn H n N c v i trên 60 ca viên trình di n hai tr ng ca 5 gi ng hai thi ph m b t h c a Nhà Th Hàn M c T : Ave Maria do H i Linh ph nh c và Đà L t Trắng M c a Ph m Duy. Hôm đó c h i tr ng đông đ o thính gi ngo i qu c và Vi t Nam đã hoàn toàn nín l ng, khi nh ng dòng nh c hòa l n h n th v i nh ng âm thanh v i v i mông lung... đ a lòng ng i vào m t không gian huy n o thánh thi n tuy t di u... Nhân mùa t ng ni m 60 năm ngày nhà th m t, xin thành kính g i m t nén h ng v bên kia th gi i cho nhà th tài hoa b c m nh c a chúng ta.